

Erhvervspraktik

Vejledning til folkeskoler og virksomheder

Denne vejledning er til skoler og virksomheder, der samarbejder om erhvervspraktik. Vejledningen har et særligt fokus på elever i folkeskolen (6.-10. klasse), der deltager i erhvervspraktik, og har til formål at tydeliggøre de vigtigste regler og krav, der gælder for denne elevgruppe. Særligt elevens alder har afgørende betydning for, hvilke arbejdsopgaver eleven må udføre.

Indhold

1. Erhvervspraktik
2. Arbejds miljøreglerne og aldersgrænser
 - 2.1. Hvornår gælder arbejds miljøreglerne?
 - 2.2. Aldersgrænser – hvad må erhvervspraktikanter?
 - 2.3. Hvornår er der tale om arbejde for en arbejdsgiver?
3. Forsikring
4. Børneattest
5. Aftalen om praktikopholdet
6. Virksomhedens underretning af forældrene
7. Links, ressourcer og kontakt

1. Erhvervspraktik

Det primære formål med erhvervspraktikken er at give eleverne et indtryk af, hvordan en arbejdsplads fungerer, og at der er forskellige arbejdsfunktioner og ansatte med forskellige uddannelsesbaggrunde på virksomheden. Det kan være i tema- eller branchepraktikker, hvor klasser eller hold udsendes i f.eks. landbrugspraktik, industripraktik, merkantil praktik mv. eller individuelle praktikker, hvor eleverne prøver forskellige arbejdsfunktioner.

Erhvervspraktik kan finde sted på mange måder, og der er en høj grad af frihed til lokalt at planlægge og tilrettelægge erhvervspraktik. Praktikken vil typisk omfatte en rundvisning på virksomheden, hvor eleven får lov til at observere, hvordan der arbejdes, og hvad der arbejdes med på virksomheden. Eleven vil herudover kunne få lov til at udføre arbejdsopgaver eller arbejdslygnende opgaver, der er tilpasset elevens alder, udvikling og færdigheder.

Hvis eleven er under 13 år, er det ikke tilladt at lade eleven udføre arbejde eller opgaver, der svarer til arbejde for en arbejdsgiver. Eleven må dog godt udføre praktiske øvelser, der har arbejdslygnende karakter. Se mere i afsnit 2 om arbejdsmiljøreglerne og aldersgrænser.

Erhvervspraktik er i udgangspunktet ikke det samme som Åben Skole. Aktiviteter i forbindelse med Åben Skole vil normalt altid have karakter af undervisning, hvorimod aktiviteter i forbindelse med erhvervspraktik også kan have karakter af arbejde. Se [vejledningen om Åben Skole](#).

2. Arbejdsmiljøreglerne og aldersgrænser

Virksomheder, der beskæftiger unge under 18 år, har særlige forpligtelser efter arbejdsmiljølovgivningen. Disse regler gælder også virksomheder, der tager elever i erhvervspraktik.

Ved valg af arbejdsopgaver og ved tilrettelæggelse af arbejdet skal virksomheden sikre, at den unge kan udføre arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Virksomheden vurderer de farer som arbejdet indeholder, træffer på baggrund af denne vurdering, de nødvendige foranstaltninger og sørger for, at den unge ikke udsættes for sikkerheds- eller sundhedsmæssige risici.

Virksomheden skal være opmærksom på de særlige risici, der skyldes de unges manglende erfaring og manglende bevidsthed om de farer, arbejdet kan indeholde. Herudover skal der tages hensyn til, at de unge endnu ikke er fuldt udviklede hverken psykisk eller fysisk, og dermed ikke, i samme grad som voksne, er i stand til at vurdere konsekvenserne af deres handlinger.

Virksomheden skal også sørge for, at de unge får grundig oplæring og instruktion, og sikre at der føres effektivt tilsyn med den unge af en person over 18 år, som har den fornødne indsigt i arbejdet. Det fremgår af bekendtgørelse om tilsynet med folkeskolens elever i skoletiden, at under elevernes ophold i praktik mv. i virksomheder og institutioner er eleverne ikke undergivet et egentligt tilsyn fra skolens side. Imidlertid påhviler det skolen at gribe ind, hvor man bliver opmærksom på, at hensynet til eleven tilsiger det. Eleverne er i praktikperioden omfattet af de sikkerhedsforskrifter, der gælder for vedkommende arbejdsplads, og som er fastsat i eller i henhold til lovgivningen om arbejdsmiljø.

Bemærk, at elever, der er undervisningspligtige, er, i udgangspunktet, forpligtede til at stille deres arbejdskraft til rådighed, når praktik i en periode træder i stedet for undervisningen.

2.1. Hvornår gælder arbejdsmiljøreglerne?

Når en elev er på arbejde i forbindelse med erhvervspraktik, så gælder arbejdsmiljølovens regler for eleven, på samme måde som den gælder for de andre ansatte i virksomheden.

De særlige regler om unges arbejde, herunder arbejdstidsreglerne, fremgår af [bekendtgørelse om unges arbejde](#). Disse regler gælder, når elever i erhvervspraktik udfører opgaver, der svarer til arbejde for en arbejdsgiver. Der kan være tilfælde, hvor eleven reelt ikke deltager aktivt i arbejdet på virksomheden, men derimod bliver vist rundt af en voksen for at se de forskellige arbejdsfunktioner eller på anden måde kigger på eller udfører praktiske øvelser, der har arbejdslignende karakter. I disse tilfælde gælder arbejdsmiljølovgivningens særlige regler om unges arbejde ikke.

Arbejdet skal planlægges og udføres på en måde, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Maskiner og redskaber skal ligeledes være indrettet og anvendes, så de er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige. Desuden må stoffer og materialer, der kan være farlige, kun fremstilles og anvendes ved arbejdsprocesser, der sikrer mod ulykker og sygdomme. Virksomheden skal være særligt opmærksom på elevens alder og hvilke arbejdsopgaver eleven må udføre, når elevens alder tages i betragtning. Virksomheden skal endvidere sørge for korrekt instruktion, oplæring og tilsyn med eleven.

2.2 Aldersgrænser – hvad må erhvervspraktikanter?

Elever under 13 år

Elever under 13 år må under erhvervspraktikken ikke udføre arbejde eller opgaver, der svarer til arbejde for en arbejdsgiver i arbejdsmiljølovens forstand. Erhvervspraktik for unge under 13 år skal derfor have form af særligt tilrettelagte forløb, hvor de valgte aktiviteter er specifikt udformet med henblik på praktik, der kan sidestilles med undervisning. Øvelser og opgaver kan have arbejdslignende karakter.

En sådan øvelse kan f.eks. være, at eleven påklæder en mannequindukke i baglokalet, som ikke skal indgå i udstillingen i butikken. Eller det kan f.eks. være, at eleverne er med til at bygge eller skabe noget, som minder om det, virksomheden rent faktisk producerer.

Elever på 13 år

Unge på 13 år må udføre lettere arbejde i erhvervspraktik for en arbejdsgiver. Arbejdet må ikke indebære fare for den unges sikkerhed og sundhed. Det indebærer, at 13-årige elever i erhvervspraktik ikke må beskæftige sig med eller være i farlig nærhed af maskiner, medmindre det er ufarlige husholdnings- eller kontormaskiner. 13-årige må i forbindelse med praktik heller ikke beskæftige sig med eller være i nærheden af farlige stoffer og materialer – og heller ikke foretage tunge løft på over 12 kg.

[AT-vejledningens](#) liste over hvad unge, som er fyldt 13 år, må beskæftiges med:

1. Lettere arbejde inden for landbrug, gartneri, rideskoler med fodring, udmugning, pasning af mindre husdyr samt heste, lugning, bær- og frugtplukning, plantning, grøntsagsopsamling samt lignende opgaver.
2. Lettere arbejde med modtagelse, sortering, optælling, prismærkning samt pakning af varer og emballage i butikker, supermarkeder og varehuse.
3. Lettere ekspedition i forretninger, restauranter mv.
4. Lettere rengøring, oprydning og borddækning.
5. Lettere manuel montering, dog ikke lodning og svejsning.
6. Lettere malearbejde, dog ikke sprøjtemaling.
7. Lettere manuelt arbejde, såsom ilægning i poser, kuverter og æsker, kontrol og pudsning af færdige produkter samt håndtering af rent vasketøj.
8. Lettere budtjeneste, herunder internt piccoloarbejde, og udbringning af aviser og reklamer samt salg af aviser og lignende.
9. Lettere arbejde med bogopsætning på biblioteker.
10. Lettere arbejde med desinfektion af ko-yvere og lignende med desinfektionsmidler og andre midler, der er godkendt til dette formål af Fødevarerdirektoratet. Midlerne må ikke være faremærkede eller indeholde organiske opløsningsmidler.

Bemærk, at i erhvervspraktik eller som led i et kombinationsforløb må elever, som er 13 år, også beskæftiges med andre lignende former for lettere arbejde end dem, listen nævner.

Elever på 14 år eller ældre

Unge, som er fyldt 14 år, må gerne beskæftige sig med arbejde for en arbejdsgiver af lidt tungere og mere omfattende karakter.

Eleverne må udover ufarlige husholdnings- eller kontormaskiner, gerne anvende visse maskiner såsom håndholdte boremaskiner og malkemaskiner.

Arbejdet må dog ikke være farligt eller omfattet af de forbud, som bliver omtalt i bekendtgørelse om unges arbejde.

Erhvervspraktikaner må f.eks. ikke deltage i arbejdsprocesser, hvor der er fare for eksplosion, eller arbejde, som indebærer håndtering af udstyr til produktion, opbevaring eller anvendelse af komprimerede, flydende eller opløste gasser, arbejde under høje lufttryk, eller arbejde der kan medføre kvælningsfare i ilt/oxygenfattig atmosfære. Erhvervspraktikaner må heller ikke arbejde med maskiner med hurtigtgående skærende værktøj, maskiner med farlige stempellignende bevægelser, arbejde som fører eller operatør af traktorer, mejetærskere, læssemaskiner, gaffeltrucks o.l. Elever i erhvervspraktik må heller ikke udføre arbejde, der indebærer risiko for højspændingsstød, med udstyr til svejsning og flammebehandling, eller med stoffer og materialer mærket med faresymboler og farebetegnelser.

Arbejdstilsynet har lavet en mere detaljeret [AT-vejledning](#), der beskriver de arbejdsopgaver, unge må udføre alt afhængig af deres alder.

I tvivlstilfælde kan Arbejdstilsynet kontaktes. Tlf. 70 12 12 88. Mail: at@at.dk.

2.3. Hvornår er der tale om arbejde for en arbejdsgiver? —

De særlige regler om unges arbejde, herunder arbejdstidsreglerne, fremgår af [bekendtgørelse om unges arbejde](#). Disse regler gælder, når eleverne i erhvervspraktik udfører opgaver, der svarer til arbejde for en arbejdsgiver.

Det vil sige, at:

- den unge udfører arbejde, der kan sidestilles med eller har overvejende lighed med det arbejde, ansatte udfører,
- den unge er undergivet instruktionsbeføjelse og kontrol,
- der stilles arbejdsrum og nødvendige materialer til rådighed.

Endvidere har det betydning, om arbejdsgiveren opnår en eventuel fordel af arbejdsresultatet.

Det er altid en konkret vurdering, om der udføres arbejde for en arbejdsgiver. Der kan derfor være opgaver i det enkelte praktikforhold, der betragtes som arbejde for en arbejdsgiver. Omvendt er der også opgaver, der ikke kan betragtes som arbejde for en arbejdsgiver, men som blot har arbejds-lignende karakter.

Bemærk, at elevers erhvervspraktik og praktik som led i et kombinationsforløb kan, efter en konkret vurdering, betragtes som arbejde for en arbejdsgiver.

Der kan være tilfælde, hvor eleven reelt ikke deltager aktivt i arbejdet på virksomheden, men derimod bliver vist rundt af en voksen for at se de forskellige arbejdsfunktioner eller på anden måde kigger på eller udfører praktiske øvelser, der har arbejds-lignende karakter. I disse tilfælde gælder arbejdsmiljølovgivningens særlige regler om unges arbejde ikke. I stedet er eleven omfattet af arbejdsmiljølovens udvidede område. Det indebærer bl.a., at øvelserne skal tilrettelægges og udføres på en måde, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og at maskiner og redskaber ligeledes skal være indrettet og anvendes, så de er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige.

Der er eksempelvis ikke tale om arbejde for en arbejdsgiver, hvis eleven er i praktik hos politiet, og eleven kører med i en patruljevogn eller sidder med til møder etc. uden at deltage i politiarbejdet. Selvom eleven alene observerer og dermed ikke tager del i arbejdet, bør det tilstræbes gennem planlægningen af praktikken, at eleven ikke udsættes for chokerende eller voldsomme hændelser.

Derimod vil der være tale om arbejde for en arbejdsgiver, hvis eleven beskæftiges med kontorarbejde, herunder fotokopiering, postforsendelser m.v.

3. Forsikring

En elev, der deltager i erhvervspraktik, er omfattet af statens erstatningsordning i praktikperioden.

At en elev er omfattet af statens erstatningsordning betyder, at Børne- og Undervisningsministeriet yder erstatning for skader, som en elev forvolder på andres person eller ejendele, hvis eleven kan gøres ansvarlig for skaden, medmindre skaden på ejendele er dækket af en tingsskadeforsikring. Børne- og Undervisningsministeriet yder også erstatning til eleven, hvis eleven kommer til skade i praktikperioden. Det er således skolen og Børne- og Undervisningsministeriet, der har forsikringsansvaret i praktikperioden og ikke virksomheden. Tingsskader vil dog typisk være dækket af virksomhedens tingsskadeforsikring.

Ovenstående er en undtagelse til de forsikringsregler, der gælder på skolen. Her er udgangspunktet, at det er elevens/forældrenes private forsikring, der dækker eleven i skoletiden. Det vil typisk være en privat indbo- og ansvarsforsikring samt en privat ulykkesforsikring.

Medarbejdere i virksomheden er dækket af de sædvanlige regler og forsikringer, der gælder på arbejdspladsen. Det betyder, at hvis medarbejderen er skyld i en skade, så dækkes den typisk af virksomhedens tingsskadeforsikring eller erhvervsansvarsforsikring, medmindre skaden er forvoldt ved grov uagtsomhed eller forsæt. Det betyder også, at medarbejderen er dækket af virksomhedens arbejdsskadeforsikring.

4. Børneattester

Personer, hvis kontakt med børn består i at modtage erhvervspraktikanter, er ikke omfattet af reglerne om at indhente børneattest. Det står i lovforarbejderne til § 2, stk. 1, i børneattestloven. Der er derfor ikke behov for, at virksomhedsrepræsentanten fremviser en børneattest.

5. Aftalen om praktikopholdet

Praktikopholdet kan blive etableret på elevens foranledning, men de nærmere rammer om praktikopholdet aftales normalt mellem skolen, virksomheden og elevens forældre.

Det anbefales, at der inden praktikopholdet udformes en klar aftale om, hvilke arbejdsopgaver, der indgår i praktikopholdet, samt hvilke sikkerhedsforskrifter, der gælder på virksomheden, så både eleven og virksomheden kan forberede sig bedst muligt.

Det bør også aftales, hvilke forholdsregler, der skal tages inden eleven møder op på virksomheden, samt hvilke arbejdsopgaver eleven må udføre.

Virksomhedsrepræsentanten bør sørge for, at eleven kender reglerne på virksomheden, og at praktikperioden foregår sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Virksomhedsrepræsentanten bør også sørge for, at eleven får tilstrækkelig oplæring og instruktion i at udføre de udvalgte arbejdsopgaver sikkert og forsvarligt.

6. Virksomhedens underretning af forældrene

Arbejdsgivere, der beskæftiger elever fra 6. til 10. klasse i erhvervspraktik, skal underrette elevens forældre eller værge om det kommende erhvervspraktikforløb. Herunder skal der oplyses om arbejdstidens længde, de ulykkes- og sygdomsfarer, der eventuelt er forbundet med arbejdet, og de sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger, der er truffet. Underretningen kan finde sted mundtligt eller skriftligt, f.eks. ved et telefonopkald eller via mail. Er der indgået en skriftlig aftale mellem skolen og virksomheden, kan denne med fordel udleveres til forældrene eller værgen.

Hvis arbejdsgiveren vurderer, at arbejdet ikke frembyder nogen fare for eleven, skal forældrene kun have underretning om, at arbejdsgiveren beskæftiger den unge samt om arbejdstiden. Her kan arbejdsgiveren nøjes med at give de oplysninger, underretningspligten omfatter, til skolen. Herefter kan skolen videregive oplysninger til forældrene i forbindelse med den almindelige underretning af elevens hjem om praktikforholdet.

Links og ressourcer

- Arbejdsmiljøloven ([lovbekendtgørelse nr. 1084 af 19. september 2017 om arbejds- miljø](#))
- Bekendtgørelse om unges arbejde (ungebekendtgørelsen) ([bekendtgørelse nr. 239 af 6. april 2005 om unges arbejde](#))
- Folkeskoleloven ([lovbekendtgørelse nr. 823 af 15. august 2019 om folkeskolen](#))
- Undervisningsmiljøloven ([lovbekendtgørelse nr. 316 af 5. april 2017 om elever og studerendes undervisningsmiljø](#))
- Bekendtgørelse om tilsyn med eleverne ([bekendtgørelse nr. 703 af 23. juni 2014 om tilsynet med folkeskolens elever i skoletiden](#))
- Statens erstatningsordning ([bekendtgørelse nr. 990 af 27. september 2019 om statens erstatnings-ordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v.](#))
- AT-vejledningen (<https://at.dk/regler/at-vejledninger/arbejdsmiljoelovgivning-ele- ver-erhvervspraktik-4-01-6/>)
- Vejledning om Åben Skole (<https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2020/ jan/200110-ny-vejledning-skal-styrke-samarbejdet-mellem-virksomheder-og-sko- ler>)

Kontakt



BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Tlf. 33 92 50 00 Mail: stuk.cia@stukuvvm.dk



Arbejdstilsynet

Tlf. 70 12 12 88 Mail: at@at.dk



dansk
center for
undervisningsmiljø
viden til praksis

Tlf. 72 26 54 00 Mail: tilsyn@dcum.dk